

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198249

UNIVERSAL
LIBRARY

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

(ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜೀವನ)

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮ,
ಮೈಸೂರು.

ಜೆಲೆ: ೦-೫-೦

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ . ೧೯೫೦

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೫೩

ಅಂಶಗಳು
K 4175
K 921
CHECKE
V 11 R

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ಸೇರಿವೆ.

Checked 1969

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಸ್ವಾಮಿ ಶಾಂಭವಾನಂದ,

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮ,

ಮೈಸೂರು:

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೯೩ ನೆಯ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ದಿನ. ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶದ ಚಿಕಾಗೊ ನಗರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಭೆ ನೆರೆದಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮದವರನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಜಾತಿ ದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಆ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಗುರಿ. ಜಗತ್ತಿನ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಆಯಾ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವರು. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಬಂದು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಗಳ ಮತಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಅಂದಿನ ಸಂಜೆ ಕೊನೆಯ ಭಾಷಣ ಬಂದಿತು. ಕಾವಿಯ ನಿಲುವಂಗಿ ತೊಟ್ಟು ಅದೇ ಬಣ್ಣದ ಪೇಟವನ್ನು ಸುತ್ತಿದ್ದ ಸುಂದರವಾದ ಗಂಭೀರ ಮನುಷ್ಯ ನೊಬ್ಬನು ಮಾತನಾಡಲು ಬಂದು ನಿಂತನು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು “ಅಮೇರಿಕದ ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರೇ” ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದನು. ನೆರೆದಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಚಪ್ಪಾಳ ತಟ್ಟಿದರು! ದೊಡ್ಡ ಸಿಡಿಲಿನ ಗದ್ದಲವೆದ್ದಿತು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ. ನಿಂತಮೇಲೆ ಅವರ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಪರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದವರನ್ನು ವಂದಿಸಿದರು. ಅವರ ಭಾಷಣದ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಭಾವಗಳು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಅವರೇ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು! ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನಂತರ ಅವರ ಮಾತೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರವೇ! ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶರು ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಾನೆಂದು ಮುಂದೆ ಬಂದರು.

ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯನೊಬ್ಬನು ನಿಂತು ಇಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಸೆಳೆದು ಇದೇ ಮೊದಲು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಸನಾತನ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶೀಯರಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ, ನಾಗರಿಕತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕೂ ಕೇಳಲವೆಂದು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಭರತಖಂಡವೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಕಾಡು ಜನರು ಇರುವ ದೇಶವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಅವರ ಅಲಕ್ಷ್ಯದ ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶ. ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದರು! ಎಲ್ಲಾ ದೇಶದ ಎದುರಿಗೆ ಗೌರವದಿಂದ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ

ಮಾಡಿದರು. ಇಂತಹ ಪುತ್ರನನ್ನು ಹೆತ್ತ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಧನ್ಯರು, ಮಾನ್ಯರು, ಇಡೀ ದೇಶವೇ ಅವರಿಗೆ ಚಿರಖುಣೆ.

ನೂರಾರು ವರುಷದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿತ್ತು. ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲ ಪರರ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾನ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವರು ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ. ಹುಟ್ಟಿ ಸಾಯುವ ತನಕ ಒಂದು ದಿನವೂ ಸುಖಭೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವರು ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ. ಚಲಿಸುವ ಎಲುಬಿನ ಗೂಡಿನಂತಿರುವರು ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶ. ಆದರೂ ಭರತಖಂಡ ವಿವೇಕಾನಂದರಂತಹ ಪುತ್ರರತ್ನಕ್ಕೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುಲ್ಲ; ರೋಮ್, ಈಜಿಪ್ಟ್, ಬ್ಯಾಬಿಲೋನ್ ಮುಂತಾದ ಹಿಂದಿನ ದೇಶಗಳು ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾದಂತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮರದಂತೆ ನೋಡಲು ಒಣಗಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದು. ಆದರೆ ಮರದೊಳಗೆ ಜೀವ ಇದೆ. ಹೊಸ ತಳಿರು ಮುಂದೆ ಬಿಡುವುದು. ಹೂವು ಅರಳುವುದು, ಕಾಯಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳ ತಂಡ ಬರುವುದು. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕೂ ಅವುಗಳ ಕಲಕಲ ನಾದದಿಂದ ತುಂಬುವುದು. ನಮ್ಮ ನಾಡು ಈಗ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದೆ; ಸತ್ತಿಲ್ಲ. ಕ್ರಮೇಣ ಜಾಗ್ರತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಗತಿಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹಿಂದುಳಿದವರನ್ನು ಆ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು, ಅರವಿಂದರು ಇವರುಗಳೇ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೊಸದಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಜೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ತತ್ವವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಗೀತೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಂದೇಶದಂತೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ತಿದ್ದಿದರು. ಅದನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಸಿಂಹವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರು. ಜೀವನವನ್ನು ಇವರು ಹಳೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತುಂಬುವುದು ಇವರ ಸಂದೇಶ. ನಿರಾಶೆಯಿಲ್ಲ ಇವರ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ. ಎಂತಹ ನಿರಾಶೆಯ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿಯೂ ಆಶೆಯ ಹಣತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವುದು ಇವರ ವಾಣಿ.

ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮ ಕರ್ಮ ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ

ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತವರ ಗುಂಪಿಗೆ ಇವರು ಸೇರಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಭರತಖಂಡ ಅಧೋಗತಿಗೆ ಇಳಿದಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಕಾರಣ. ಭರತಖಂಡವೆನ್ನುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ದೇವಾಲಯ. ನೂರಾರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಕಸವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಗುಡಿಸಬೇಕು; ಸಾರಿಸಬೇಕು. ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ, ಕಲ್ಲಿನ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಪುಣ್ಯವಂತರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪಾಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು. ಘನ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕಡುಮೂರ್ಖರಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ಧರ್ಮ, “ಅತಿಥಿ ದೇವೋ ಭವ, ಮಾತೃ ದೇವೋ ಭವ, ಪಿತೃ ದೇವೋ ಭವ” ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಸಾರಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು. “ದೀನ ದೇವೋ ಭವ, ದರಿದ್ರ ದೇವೋ ಭವ, ಪಾಪಿ ದೇವೋ ಭವ” ಎಂದು ಸಾರಿದರು.

ಇವರ ಜನ್ಮ ಒಂದು ಸುಂಟರ ಗಾಳಿಯಂತೆ. ಹಲವು ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಜಗದ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರಲ್ಲ ಇವರು. ಕಲೋರ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೇನೋ ನಿಜ ಇವರು. ಆದರೆ ಜೊತೆಗೆ ವೀರ ದೇಶಭಕ್ತರು. ಕಲೋಪಾಸಕರು; ದೊಡ್ಡ ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳು, ಭಕ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಧ್ಯಾನ ಸಿದ್ಧರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಜೀವನದ ಸಂಕ್ಷೇಪ ಪರಿಚಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಹೊರಡೋಣ.

ಬಾಲ್ಯ

ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವನಾಥದತ್ತ ಮತ್ತು ಭುವನೇಶ್ವರಿ ದೇವಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಕಾಯಸ್ಥ ದಂಪತಿಗಳು ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವನಾಥದತ್ತ ವಕೀಲ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲಸದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ವರಮಾನ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರದು ಧಾರಾಳ ಸ್ವಭಾವ. ಬಡವರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಮರುಗುವ ಹೃದಯ. ಯಾರು ಬಂದು ಸಹಾಯ

ಕೇಳಿದರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಸ್ವಭಾವದವರಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಮೇಧಾವಿ. ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ಅನುಭವವಿತ್ತು. ಲಲಿತಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ.

ಇವರ ಹೆಂಡತಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿದೇವಿ. ಇವರಿಗೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನವರು. ನಡೆನುಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯವಿತ್ತು. ಪೂಜೆ, ವ್ರತ, ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಇವರಿಗೆ ತುಂಬ ಆಸೆ. ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತ ಇವರು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ತ್ಯಾಗಿಗಳ, ತಪಸ್ವಿಗಳ ವೀರಪುಂಗರವರ ಆದರ್ಶ ಇವರ ರಕ್ತಗತವಾಗಿತ್ತು.

ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅವರಿಗೆ ಆಗಿದ್ದವು. ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಅವರು ತನಕ ಸಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಶಿಯ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತರು. ಪೂಜೆಯಲ್ಲೂ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲೂ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದರು. ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಕರುಣಿಸೆಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರಿಗೊಂದು ಕನಸು ಬಿತ್ತು. ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಶಿವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಅವನು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿನ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಇವರ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಆಡತೊಡಗಿದನು. ಇನ್ನು ಇವರ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕನಸು ಜಾರಿತು. ಇದಾದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತು; ಅದು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೬೩ ಜನವರಿ ೧೨ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ. ಮೊದಲ ಮಗುವಿಗೆ ವಿರೇಶ್ವರ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಅನ್ನಪ್ರಾಶನ್ನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನರೇಂದ್ರನಾಥನೆಂದು ಕರೆದರು. ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಮುದ್ದಿಗೆ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದುದು “ಬಿಲೆ” ಎಂದು.

ನರೇಂದ್ರನು ತುಂಬಾ ತುಂಟು ಹುಡುಗ. ಗದರಿಸಿದರೆ ಸುಮ್ಮನಾಗುವ ಸ್ವಭಾವವೇ ಅಲ್ಲ ಅವನದು. ಅವನನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರಿಸಲು ಆಸೆ ಅಂಜಿಕೆ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಾಯಿಗೆ ಉಪಾಯ ತೋರದೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತಣ್ಣೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಶಿವಶಿವ ಎನ್ನುವಳು. ಆಗ ನರೇಂದ್ರನು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ತಾಯಿಗೆ ಸಹನೆ ಮೀರಿ “ನಾನು ದೇವರನ್ನು ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ಕರುಣಿಸೆಂದು ಬೇಡಿದರೆ ತನ್ನ ಭೂತಗಣದಿಂದ ಯಾವುದೋ ಒಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರು

ವನು.” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. “ ಬಲೆ! ನೀನು ಹಾಗೆಲ್ಲ ತಂಟೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಿವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುವರು. ಆಗ ನರೇಂದ್ರ ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಇವನನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ತಾಯಿ, ಇಬ್ಬರು ದಾದಿಯರನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಮಗುವಿಗೆ ಸಾಧು ಸಂತರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಹು ಪ್ರೀತಿ. ಒಂದು ದಿನ ಬೈರಾಗಿಯೊಬ್ಬನು ಬಂದು ಮಗುವನ್ನು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿದನು. ನರೇಂದ್ರನ ಹತ್ತಿರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸದಾದ ಒಂದು ಪಂಚೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅದನ್ನೇ ಆ ಬೈರಾಗಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಬೈರಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿ ಮಗುವನ್ನು ಹರಸಿ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಅಂದಿನಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಭಿಕ್ಷುಕರು ಬಂದರೆ ನರೇಂದ್ರನನ್ನು ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಾದರೂ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದನೆ? ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ತನ್ನ ಅಕ್ಕಂದಿರನ್ನು ಕಾಡುವುದೆಂದರೆ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ಅವರು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ನರೇಂದ್ರನು ಒಂದು ಚರಂಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅಣಕಿಸುವನು. ಅವರು ಇವನ ಹತ್ತಿರ ಬರುವುದು ಹೇಗೆ? ಮೈಲಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಯ. ಬೈಯ್ಯತ್ನ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ಮನೆಯ ಹಸು, ಅದರ ಪುಟ್ಟ ಕರು ಇವನ ಆಟದ ಗೆಳೆಯರು. ಜೊತೆಗೆ ಕೋತಿ, ಕುರಿಮರಿ, ನವಿಲು ಮುಂತಾದುವು ಬೇರೆ ಇದ್ದುವು. ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವುದೆಂದರೆ ಇವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ದೊಡ್ಡ ರುಮಾಲು ಸುತ್ತಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಾವಟಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವವನು ಮಗುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವವನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದನು.

ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದುದು ತಾಯಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ. ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ತಾಯಿಂದ ಕಲಿತನು. ಆಕೆ ಮಗುವನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳಿಂದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಅದು ಅರ್ಜುನನ ಪೌರುಷವಾಗಿರಬಹುದು; ಕರ್ಣನ ತ್ಯಾಗವಾಗಿರಬಹುದು;

ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಭಕ್ತಿಯಾಗಿರಬಹುದು; ಸೀತೆಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು. ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊರೆದ ಅಕ್ಷರದಂತೆ ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತೆ ನಿಂತವು. ತಾನೂ ಮುಂದೆ ಅವರಂತೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದನು.

ರಾಗವಾಗಿ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಓದುವುದೆಂದರೆ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ತುಂಬ ಪ್ರೀತಿ. ಹನುಮಂತ ಎಲ್ಲಿರುವನು ಎಂದು ಒಂದು ಬಾರಿ ಪುರಾಣದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವರು ತಮಾಷೆಗಾಗಿ “ರಾತ್ರಿ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾದರೆ ಅವನು ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ” ಎಂದರು. ನರೇಂದ್ರ ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಕಾದು ಹನುಮಂತನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು ಮತ್ತಷ್ಟು ತಮಾಷೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ “ಹನುಮಂತ ಯಾರೋ ಭಕ್ತರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನೇನೋ ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಕಾದರೆ ಬರಬಹುದು” ಎಂದರು. ಮಗುವು ಮಾರನೆ ದಿನವೂ ಕಾದು, ಇದೆಲ್ಲ ಶುದ್ಧ ಸುಳ್ಳು ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಬಂದಿತು.

ಸೀತಾರಾಮರ ಮೇಲೆ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಭಕ್ತಿ. ಒಂದು ದಿನ ಪೇಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ಮಣ್ಣಿನ ಸೀತಾರಾಮರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತಂದನು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನೊಂದಿಗೆ ಮಹಡಿಯಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದಮೇಲೆ ನರೇಂದ್ರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಇವನಿದ್ದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿದರು. ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದನು. ಆದರೆ ನರೇಂದ್ರದನಾದರೋ ದೀರ್ಘ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನವನ್ನು ತುಂಬ ಹಳಿದರು. ಇದು ನರೇಂದ್ರನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾಕಿತು. ಮದುವೆ ಕೆಟದ್ದಾದರೆ ರಾಮನೇಕೆ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಸೀತಾರಾಮರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಆಚೆಗೆ ಎಸೆದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗಿರಾಜನಾದ ಶಿವನನ್ನು ತಂದನು.

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ನರೇಂದ್ರನ ಹುಬ್ಬಿನ ನಡುವೆ ಒಂದು ಬೆಳಕು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಕ್ರಮೇಣ ಅದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ದೇಹವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಆಗುವ ಒಂದು ಅನುಭವವೆಂದು ಮೊದಲು ನರೇಂದ್ರನು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ

ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ನೀನು ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಒಂದು ಬೆಳಕನ್ನು ನೋಡುವೆಯೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಅವನು ಇಲ್ಲವೆಂದನು. ಈ ಅನುಭವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನರೇಂದ್ರನು ತುಂಬಾ ನುರಿತವನು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದಕಾರಣವೇ ಮುಂದೆ ಇವರು ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ನೀನು ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಬೆಳಕನ್ನು ನೋಡುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಅವರು ಕೇಳಿದರು.

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಹಲವು ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುವುವು. ಆದರೆ ನರೇಂದ್ರನು ಈ ಆಟದ ಜೊತೆಗೆ ದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನೂ ಒಂದು ಆಟದಂತೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಕುಳಿತರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಗರ ಹಾವು ಹೆಡೆ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಉಳಿದ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೆ ಪರಾರಿಯಾದರು. ನರೇಂದ್ರನು ಕದಲಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಹಾವು! ಎಂದು ಅರಚಿಕೊಂಡರು. ಆದರೂ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದನು. ಅನಂತರ, ಏತಕ್ಕೆ ನೀನು ಓಡಿಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಯಾವುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವುದೋ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನವಾಗಿತ್ತು ಎಂದನು. ಯಾವ ಮನಸ್ಸಿನ ಏಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ಹಲವು ವರುಷಗಳು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಾಧಿಸಬೇಕೋ ಅದು ಇವರಿಗೆ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಆದಕಾರಣವೇ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ನರೇಂದ್ರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ್ದನೆಂದು ಕರೆದರು. ಇವರು ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು.

ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಆರು ವರುಷ ತುಂಬುತ್ತಲೆ ಅವನನ್ನು ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಶಾಲೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡಿ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಹುಡುಗರು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೊಂದಿಗೆಲ್ಲ ಬೆರತಾಗ ಪಾಠಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರು ಪದೇಪದೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೈಗಳನ್ನು ಕಲಿತನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನನ್ನು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಮೇಷ್ಟರನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪಾಠ ಹೇಳಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು. ಹುಡುಗನು ತುಂಬಾ ಬುದ್ಧಿವಂತ. ಉಳಿದ ಹುಡುಗರು ಇನ್ನೂ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನರೇಂದ್ರನು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದನು. ಏಳನೆಯ ವರುಷದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ, ರಾಮನಾ

ಯಣ ಮಹಾಭಾರತದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಒಂದು ಸಲ ಯಾರೋ ಬೈರಾಗಿಗಳು ಇವರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ರಾಮಾಯಣ ವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ತಪ್ಪುಗಳು ಇದ್ದುವು. ನರೇಂದ್ರನು ಅವರನ್ನು ತಿದ್ದಿದನು. ಈ ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿಗೆ ಆಗಲೇ ಇಷ್ಟೊಂದು ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು.

ಹಲವು ಮಕ್ಕಳು ಸೇರಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನ ದರ್ಬಾರ್ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಗಳದಿಂದ ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಇದ್ದ ಮೆಟ್ಟಿಲಸಾಲೆ ಸಿಂಹಾಸನ. ನರೇಂದ್ರನೇ ರಾಜ. ಅವನು ಮೇಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೆಳಗಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿ, ಸೇನಾಧಿಪತಿ, ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದರ್ಜೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು! ಯಾರಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಕ್ಷಣವೇ ನರೇಂದ್ರನು ಅವರ ಕಡೆ ನೋಡುವನು. ಅವರು ತಕ್ಷಣವೇ ಸುಮ್ಮನಾಗುವರು. ಇವನನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ನಾಯಕತಾಗಿ ಬರುವರು. ಯಾವ ಅಧಿಕಾರ ವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಅವರು ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ಉಳಿದವರು ತಗ್ಗಿ ನಡೆಯುವರು. ಅವರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸತ್ತ್ವವಿದೆ. ಅವರ ಜೀವನ ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪರಿಪಕ್ವವಿದೆ.

ನರೇಂದ್ರನ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯ ಕಕ್ಷಿಗಾರರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಯಾ ಜಾತಿಯವರು ಸೇದಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಡಿ ಗುಡಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಜಾತಿ ಎಂದರೆ ಏನೋ ಒಂದು ರಹಸ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಏತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜಾತಿಯವರು ಮತ್ತೊಂದು ಜಾತಿಯವರ ಗುಡಿಗುಡಿಯನ್ನು ಸೇದಬಾರದು. ಸೇದಿದರೆ ಏನು ಅನರ್ಥವಾಗುವುದು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸ ತೊಡಗಿದನು. ಒಂದು ದಿನ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಡಿ ಗುಡಿಯಿಂದ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದನ್ನು ಸೇದುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಯಾವ ಅಟ್ಟವೂ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ! ಏನು ಅನಿಷ್ಟವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ! ಯಾರೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಗದರಿಸಿದರು. ನರೇಂದ್ರನು ಇದರಿಂದ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ನನಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದನು.

ದೊಡ್ಡವರು ಏನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ ಒಪ್ಪಿ

ಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲ ಅದು. ಆದರೆ ನರೇಂದ್ರನು ಯಾವುದನ್ನೂ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡದೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮರವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಹೋಗಿ ಹುಡುಗರೊಂದಿಗೆ ಮರಕೋಶಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಮನೆ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಇವರ ಕಾಟ ತಾಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರನ್ನು ಗದರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೈತ್ಯನಿರುವನು; ಮರ ಹತ್ತಿದವರ ಕತ್ತನ್ನು ಅದು ಹಿಸುಕುವುದು ಎಂದು ಅಂಜಿಸಿದನು. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಅಂಜಿಕೆಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದರು. ಯಜಮಾನರು ಮನೆಯ ಒಳಗಡೆ ಹೋದೊಡನೆಯೇ ನರೇಂದ್ರನು ಪುನಃ ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು. ಉಳಿದವರು ಬೇಡ ಎಂದರು. “ಹುಚ್ಚರ! ಬ್ರಹ್ಮದೈತ್ಯನಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಯಾವತ್ತೋ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಗಿ ತಲ್ಲ!” ಎಂದು ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟನು. ಇದೊಂದು ಬಾಲ್ಯದ ಆಟವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಗುವಿನ ಶೀಲ ಎಂತಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇದು ತೋರುವುದು. ಈ ಮಗುವೆ ಮುಂದೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವಾಗ, “ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನೀವು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತೀವೆ ಎಂದು ನಂಬಬೇಡಿ. ಸತ್ಯವನ್ನು ನೀವೆ ಹುಡುಕಿ ನೀವೆ ಅನುಭವಿಸಿ, ಅದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ” ಎಂದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಓದುವುದು ಬರೆಯುವುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದಮೇಲೆ ನರೇಂದ್ರನನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಇವರ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ಲಗಾಮಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಮೇಷ್ಟರು ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ಗದ್ದಲಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೇಷ್ಟರು ಹುಡುಗರನ್ನು ಕುರಿತು “ನಾನು ಈಗ ಏನುಹೇಳಿದೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆ ಹುಡುಗರ ಪೈಕಿ ಯಾರೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನರೇಂದ್ರನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಪ್ಪದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು. ಉಳಿದ ಹುಡುಗರು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಯಿತು. ನರೇಂದ್ರನು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನರೇಂದ್ರನು ನಾನೂ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದು ಇತರರಂತೆ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತನು.

ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಸನ್ಯಾಸ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ. ತಾನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗುವೆನು, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿರುವನು ಎಂದು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರಪಂಚದ ಸುಖವನ್ನು ನಾನಾಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಕನಸು ಕಟ್ಟುವ ಕಾಲ

ಅದು. ಆದರೆ ಈ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಆಗಲೆ ತೀವ್ರ ವೈರಾಗ್ಯದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದುವು.

ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯವನು ನರೇಂದ್ರ. ಯಾರು ಬೆದರಿಸಿದರೂ ಅಂಜುವವನಲ್ಲ. ಎಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ತಗ್ಗುವವನಲ್ಲ. ಅವನು ಆಗ ಓದುತ್ತಿದ್ದುದು ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರನ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿಯ ಮೇಷ್ಟ್ರರೊಬ್ಬರು ತುಂಬ ಮುಂಗೋಪಿಗಳು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಲವು ವೇಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಮೇಷ್ಟ್ರರು ಕೋಪದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ನಗು ಬಂದಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಮೇಷ್ಟ್ರರ ಕೋಪ ನರೇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿತು. ಇವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಮೊದಲುಮಾಡಿದರು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾತುಕೊಡು ಎಂದರು. ನರೇಂದ್ರನು ಮಾತನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮೇಷ್ಟ್ರರು ಇವನ ಕಿವಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿದರು. ಕಿವಿಯಿಂದ ರಕ್ತ ಬಂದಿತು. ನರೇಂದ್ರನು ಮೇಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಕುರಿತು “ನನ್ನ ಕಿವಿಯನ್ನು ಎಳೆಯಬೇಡಿ. ನೀವು ಯಾರು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ? ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರಿ, ಜೋಕೆ” ಎಂದನು. ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರನು ಬಂದನು. ನರೇಂದ್ರನು ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದನು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದನು. ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರನು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಹುಡುಗನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮಾರನೆದಿನದಿಂದ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಬರತೊಡಗಿದನು. ಹಿಂದಿನದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮರೆತಿದ್ದನು.

ವಿಪರೀತ ಚಟುವಟಿಕೆ ನರೇಂದ್ರನದು. ಸಾಧಾರಣ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಟಪಾಠಗಳೆ ಇವನಿಗೆ ಸಾಲವು. ಸದಾ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೊಸದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಒಂದು ನಾಟಕ ಸಂಘೆ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಲು ಮೊದಲುಮಾಡಿದಮೇಲಂತೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ಒಂದು ದಿನ ಪರದೆ ಮುಂತಾದುವನ್ನೆಲ್ಲ ಹರಿದು ಬಿಸುಟನು. ನರೇಂದ್ರನು ನಾಟಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರ್ಕಸ್ಸು ಪಾರ್ಟಿ ತಯಾರು

ಮಾಡಲು ನೋಡಲು ಮಾಡಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕೈ ಮುರಿಯಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಬಂದು ಅವರ ಸರ್ಕಸ್ಸಿನ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತು ಬೀದಿಗೆ ಬಿಸಾಟನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ನರೇಂದ್ರನು ತಿಳಿದು, ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದ ಗರಡಿ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿವರಸೆ, ಲಾಟಿ ತಿರುಗಿಸುವುದು, ಕುಸ್ತಿ, ದೋಣಿ ನಡೆಸುವುದು ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಕಲಿತನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನೋದಲನೆಯ ಬಹುಮಾನವೂ ಬಂದಿತು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಬೇಜಾರಾದರೆ ಒಂದು ಮಾಯಾ ದೀಪ ಮಾಡಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂತೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಆಟ. ಒಂದಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನ ಬಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ.

ನರೇಂದ್ರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾಗಿದ್ದವನು. ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ. ಅವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಕಷ್ಟಕಾಲ ಬಂದರೆ ಇವನು ನೋಡಲು ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವನು. ನೆರೆಹೊರೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಇವನಿಗೆ ಪರಿಚಿತರೆ. ನೆರೆಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೊಂದು ಸಲಿಗೆ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯುವನು. ನಾಚಿಕೆಯನ್ನುವುದು ಇವನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತನು. ಸ್ನೇಹಿತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಂದಾ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿ ತಾನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಶಾಲೆಗೆ ರಜಾ ಸಿಕ್ಕಿದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ನೋಡುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಗಂಗಾನದಿಯ ಮೇಲೆ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ತೋಟವನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದರು. ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಅಸ್ವಸ್ಥವಾಯಿತು. ದೋಣಿಯವರು ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಇಳಿಸಿ, ದಡದಮೇಲೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿದರು. ನರೇಂದ್ರನು ಎರಡರಷ್ಟು ಬಾಡಿಗೆ ಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದನು. ಅದರೂ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಡದ ಹತ್ತಿರ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಗಲಾಟೆಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ನರೇಂದ್ರನು ತಕ್ಷಣವೆ ದೋಣಿಯಿಂದ ಧುಮಿಕಿ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ತನಗೆ ಬಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಂಗ್ಲೀಷಿ ನಲ್ಲಿಯೇ ವರ್ಣಿಸಿ ಅವರ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ದೋಣಿಯ

ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಗದರಿಸಿದರೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಕ್ಷಣವೇ ದೋಣಿಯವರು ತೆಪ್ಪಗಾದರು. ನರೇಂದ್ರನು ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು.

ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಸುಮಾರು ಹತ್ತುವರುಷವಾದಾಗ ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಒಂದು ಯುದ್ಧದ ಹಡಗು ಬಂದಿತು. ಇವನ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ಇದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗು ಎಂದು ನರೇಂದ್ರನನ್ನು ಕಾಡಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಹಡಗಿನ ಯಜಮಾನನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸರಿ! ನರೇಂದ್ರನೇ ಒಂದು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಹಡಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಹೊರಟನು. ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವವನು ಈ ಮೋಟುದ್ದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ನರೇಂದ್ರನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವಿದೆಯೆ ಎಂದು ನೋಡಲು ಹೋದನು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆ ಹಿಂದೆ ಮಹಡಿಯ ಮೆಟ್ಟಲು ಇದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಮುಂದೆ ಇದ್ದ ತೆರೆಯನ್ನು ನೂಕಿದಾಗ ಅದೇ ಹಡಗಿನ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಇದ್ದ ಕೋಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ನರೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೊಡನೆಯೇ ಅವನು ಸಹಿಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಬರುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದನು. ನೊದಲನಸಲ ಹೋದಾಗ ಬಿಡದೆ ಇದ್ದ ಜವಾನನು ನರೇಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ, “ಎಲಾ ನೀನು ಹೇಗೆ ಒಳಗೆ ಹೋದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ನರೇಂದ್ರನು “ಓ! ನಾನೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರವಾದಿ!” ಎಂದು ನಗುತ್ತ ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು.

ಒಂದು ದಿನ ಅವರ ಗರಡಿಯ ಮನೆಯ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ. ಮುಂದಿನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿದರು. ಹಲವು ಜನರು ನೋಡಲು ನೆರೆಸರು. ಗರಡಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಸರತ್ತನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಟ್ರಿಪೀಜು ಎಂಬ ಕಸರತ್ತಿನ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಒಬ್ಬ ನಾವಿಕನಿದ್ದನು: ನರೇಂದ್ರನು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು. ಅವನ ಮೇಲೆ ಆ ಭಾರವೆಲ್ಲ ಬಿದ್ದು ನಾವಿಕನು ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು. ಆತನು ಸತ್ತುಹೋದನೆಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ತಾವು ಅಲ್ಲಿದ್ದರೆ ತಮಗೆ ಎಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತುಬರುವುದೋ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ

ಓಡಿದರು. ನರೇಂದ್ರ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ಇಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದರು. ನರೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಪಂಚಿಯನ್ನೆ ಹರಿದು ಗಾಯವಾದಕಡೆ ಕಟ್ಟಿ ತಣ್ಣೀರನ್ನು ತಲೆಗೆ ತಟ್ಟಿದನು. ಕ್ರಮೇಣ ಅವನು ಎಚ್ಚೆತ್ತನು. ಹತ್ತಿರದ ಒಬ್ಬ ವೈದ್ಯನನ್ನು ಕರೆದು ಇವನಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಖಾಲಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಗುಣವಾದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಚಂದಾ ಎತ್ತಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ನರೇಂದ್ರನ ತಂದೆ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತ ರಾಯಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಎರಡು ವರುಷಗಳು ಇರಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ತಂದೆಯೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಅವರು ಹಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಇವರ ಮನೆಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವು ವೇಳೆ ನರೇಂದ್ರನೂ ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದು ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದುಸಲ ತಂದೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಬಂಗಾಳದ ಲೇಖಕನು ಬಂದನು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ತಂದೆ ಬರುವತನಕ ನರೇಂದ್ರನಾಥನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ತಂದೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅಗ ಲೇಖಕನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ “ಈ ಹುಡುಗ ಇಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಓದಿರುವನು! ಇವನೇನಾದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕನಾಗುವನು” ಎಂದನು.

ತಂದೆ ಧಾರಾಳ. ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ನರೇಂದ್ರನು ತಂದೆಯನ್ನು “ನೀನು ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದೇನು” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ತಂದೆಯು ಮಗನಿಗೆ, “ಹೋಗಿ ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿಕೊ ಏನು ಬಿಟ್ಟಿರುವೆನು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು” ಎಂದನು. ಹಲವು ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಿಡುವಂತೆ ಇವರು ಮಗನಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಸಾಹಸ, ಧೈರ್ಯ, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಇವೆ ವಿಶ್ವನಾಥದತ್ತನು ಮಗನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಸಿಕ್ರಾಜಿಫತ ಆಸ್ತಿ. ಎಷ್ಟು ಜನ ತಂದೆತಾಯಿಯರು ಈ ಹೆಮ್ಮೆಪಡಬಲ್ಲರು!

ನರೇಂದ್ರನು ಎರಡು ವರುಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದನು. ಅದೇ ವರುಷ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸೇರಿ ಎಂಟ್ರೆನ್ಸ್

ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತು ಮೊದಲನೆಯ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದನು.

ಗುರುದರ್ಶನ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಯೌವನಕಾಲವು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು: ನಾವು ಮುಂದೆ ಏನು ಆಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಕಾಲ ಅದು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ನಾವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟ ನಂಬಿಕೆಗಳೂ ಉಗ್ರಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವುವು. ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಶಯದ ಬಿರುಗಾಳಿ ತಗಲುವುದು. ಯಾವ ಆದರ್ಶಗಳು ಇಂತಹ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲವೋ ಅವೇ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮದಾಗುವುವು.

ನರೆಂದ್ರನು ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡ ತುಮುಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದನು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ವಿಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಓದಿದನು. ಪ್ರಪಂಚವೆಂದರೇನು, ಜೀವನವೆಂದರೇನು, ದೇವರೆಂದರೇನು ಎಂದು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಕೇವಲ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಹಸಿದವನು ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ ಓದಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಬಲ್ಲದೆ? ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಮಾಡಿರುವವರ ಹತ್ತಿರಹೋಗಿ ಬೇಡಬೇಕು. ದೇವರೆಂಬುವನು ಇರುವನೆ? ಇದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಹಾಗೆ ಯಾರಾದರೂ ನೋಡಿರುವರು ಇರುವರೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಮೊದಲು ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನಾರೀತಿ ಸಂಗೀತ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೊದಲು ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ದೇವರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಎರವಲಾಗಿ ತಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಬಿಕ್ಕಿರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೀತೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ ಎನ್ನುವರು. ಉಪನಿಷತ್ತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ ಎನ್ನುವರು. ಹೆಚ್ಚು ಎಂದರೆ, ನಾವು ವಿಚಾರದಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಬಲ್ಲೆವು ಎನ್ನುವರು ಆದರೆ ವಿಚಾರ ಎರಡು ಕಡೆ ಅಲಗಿರುವ ಕತ್ತಿಯಂತೆ. ಬೇಕಾದರೆ

ದೇವರನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಬಹುದು, ಬೇಡವಾದರೆ ದೇವರು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರಬಹುದು.

ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಗತಿಸಿದ ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ತಂದೆ ಮಹರ್ಷಿ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥರು ದೊಡ್ಡ ಸಾತ್ವಿಕವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು. ನರೇಂದ್ರನಾಥನು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ “ಮಹಾಶಯರೆ, ನೀವು ದೇವರನ್ನು ಕಂಡಿರುವಿರಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅವರು ಈ ದಿಟ್ಟ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ತರುಣನನ್ನು ನೋಡಿ, “ಮಗು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಯೋಗಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿವೆ. ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು” ಎಂದರು. ಅಂತೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಶ್ವತವಾದ ತೃಪ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅವರು ಅಲೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, “ದೇವರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಪರಮಹಂಸ ರೊಬ್ಬರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಬಹುದು” ಎಂದು ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಆ ಗೊಡ್ಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಏನು ಹೇಳಿಯಾನು ಎಂಬ ತಾತ್ಸಾರ. ಆದರೂ ಒಂದು ಸಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಹೋದನು.

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ನರೇಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಏನೋ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪರಿಚಯವಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡರು. ಅವನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಹಳ ಕಾತುರರಾಗಿ “ನೀನು ಏತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ತಡವಾಗಿ ಬಂದೆ. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ನನಗೆ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ನೀನು ಸಪ್ತಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ನರನು. ಧರ್ಮವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಬಂದಿರುವೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವರೇ ಮಿಠಾಯಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿದರು.

ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು, ನಾನು ವಿಶ್ವನಾಥದತ್ತನ ಮಗ ನರೇಂದ್ರ; ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಹುಚ್ಚನಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚಿಸ ತೊಡಗಿದನು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಾಕಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೂ ಹಾಕಿದನು. “ಏನು ಮಹಾಶಯರೆ ನೀವು ದೇವರನ್ನು ನೋಡಿರುವಿರಾ?” ಎಂದನು. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು “ಹೌದು ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿರುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದರು. ನರೇಂದ್ರನು ಇದೇ ಮೊದಲನೆ ಸಾರಿ “ನಾನು

ದೇವರನ್ನು ಕಂಡಿರುವೆನು” ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದು. ಪುನಃ ಶ್ರೀ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಹೀಗೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. “ದೇವರನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ನಾನು ನಿನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡ ಬಹುದು. ಆದರೆ ದೇವರಿಗಾಗಿ ಯಾರು ಕಾತುರರಾಗಿರುವರು? ಹೆಂಡತಿ, ಮನೆ, ಮಕ್ಕಳು ಇವರಿಗಾಗಿ ಕೊಡದಷ್ಟು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವರು. ಆದರೆ ದೇವರಿಗಾಗಿ ಯಾರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲರು?” ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಮಾನವಾಯಿತು. ಹುಚ್ಚರು ಎಂದು ಅನ್ನಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಪ್ರೀತಿ, ತ್ಯಾಗ ಇವುಗಳು ಹುಚ್ಚರಲ್ಲಿ ಇರಲಾರವು. ಅಂತೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು.

ಸುಮಾರು ಎರಡು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಬಂದನು. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಇವನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತ ತಲೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಇವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಯಾವುದೋ ನಿರಾಕಾರವಾದ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಕರಗತೊಡಗಿತು. ನರೇಂದ್ರನು ಕಿರಿಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ನಗುತ್ತ “ಸಾಕು ಇವತ್ತಿಗೆ ಇಷ್ಟು” ಎಂದರು. ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ನರೇಂದ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಯಮಂತ್ರ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದೆ? ಆದರೆ ನಾನು ತುಂಬಾ ದೃಢವಾದ ಮನಸ್ಸಿನವನು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವನು ಹೇಗೆ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡನು.

ನರೇಂದ್ರನು ಕ್ರಮೇಣ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ತಪಸ್ಸಿನ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದನು. ಅವರು ಹೇಳುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಕ್ಷಿಸುವನು. ಯಾವುದನ್ನೂ ಒಂದೇಸಲ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಇಂತಹ ತುಂಟ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಕೋಪಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದರು.

ಕಾಮಕಾಂಚನ ತ್ಯಾಗವೇ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಉಪದೇಶದ ಪಲ್ಲವಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ನರೇಂದ್ರನು ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಹಾಸಿಗೆಯ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಅವು ತಿಟ್ಟನು. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಒಳಗೆ ಬಂದು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತೊಡನೆಯೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಚೀಳು ಕುಟಕಿದಂತೆ ಆಯಿತು. ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಕೆಡವಿ

ನೋಡಿದಾಗ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಇದು ನರೇಂದ್ರನನಾಥನ ಚೇಷ್ಟೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. “ವರ್ತಕ ಹೇಗೆ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಶಬ್ದಮಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ತಿಕ್ಕಿ ನೋಡಿ ತೆಗೆದುಕೊ” ಎಂದರು.

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನರೇಂದ್ರನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಸಾಧನೆ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಒಂದು ಅಭಿಲಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಒಂದು ದಿನ ಕೇಳಿದರು. “ಎಂತಹ ಅಲ್ಪಮನಸ್ಸಿನವನು ನೀನು. ಅದನ್ನು ಮೀರಿದ ಒಂದು ಅವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಅದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಜೀವ ಶಿವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು. ನೀನು ನಿನ್ನ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವೆ” ಎಂದರು.

ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಬಿ. ಎ. ಪಾಸಾಯಿತು. ಲಾ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದನು. ತಂದೆ ನರೇಂದ್ರನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊ ಎಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನೇಕ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಯಿಂದ ಹಲವು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಆದರೆ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಪಂತದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಯಾವಯಾವುದೋ ವಿಘ್ನ ಬಂದು ಒಂದೂ ಸರಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಂದೆ ಕಾಲವಾದರು. ದರಿದ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಳು.!

ತಂದೆ ಇರುವ ತನಕ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೂ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಂದೆಯ ಸಾವಿನ ದುಃಖವನ್ನು ಮರೆೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಆಗಲೆ ಚಾಕರಿ ಶಿಕಾರಿಗೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದನು. ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ದೂರವಾದರು. ಜೊತೆಗೆ ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ನರೇಂದ್ರನಿದ್ದ ಮನೆ ತಮಗೆ ಸೇರಿದೆಂದು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಾವಾ ಹಾಕಿದರು. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೂ ಕೆಲಿಸ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಉಪವಾಸದಿಂದ ನರಳುವ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ನೋಡಲು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತಳಾದ ಹೆಂಗಸು ನರೇಂದ್ರ ತನ್ನವನಾದರೆ ತಾನು ಅವನ ಬಡತನವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವೆನು ಎಂದಳು. ನರೇಂದ್ರನು ಇದನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದನು. ಒಂದು ದಿನ ಬೇಸರವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. “ದಯವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಉಪವಾಸದಿಂದ ನರಳ

ದಂತೆ ಜಗನ್ಮಯಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ” ಎಂದು, ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. “ ನೀನೇ ಹೋಗಿ ಬೇಡು ಇಚ್ಛಿಸಿದುದನ್ನು ಕೊಡುವಳು” ಎಂದರು. ಇವನು ಜಗನ್ಮಯಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಾಗ ಅದು ಮರೆತುಹೋಯಿತು. ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಡೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ಎರಡನೆ ವೇಳೆಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಹಾಯಿತು. ಮೂರನೆ ಸಲ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೇಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚಿ ಪುನಃ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಡೆಂದು ಬೇಡಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು, “ ಮಗು, ನೀನು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಹೇಗೂ ಮಾನ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಚೂರು ಬಟ್ಟೆ, ಹಸಿವಿನಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ನರೇಂದ್ರನಾಥನನ್ನು ತಾವು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಿಖರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಅದೇ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ತಮ್ಮ ತಪಶ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದರು. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮಹಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ನರೇಂದ್ರನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಇವರು ೧೮೮೬ ರಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾದರು.

ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಕಾಲಾನಂತರ ನರೇಂದ್ರನಾಥ ಮತ್ತು ಇತರ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲ ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿದರು. ಅವರು ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನ ರಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಾ ಯುವಕರು ; ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಸಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾದರು. ನರೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಾದರು. ಕಠೋರ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರುಷ ಕಳೆದರು. ಯಾವ ಅನುಭವವನ್ನು ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪಡೆ

ದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ತಮ್ಮದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದಮೇಲೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಾಯಿತು. ಶಿಷ್ಯರು ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಭರತಖಂಡದ ಜನರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಗಳ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯ ಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಇವರು ಪರಿವ್ರಾಜಕರಾಗಿ ಹೊರಟರು. ಆಗಿನ್ನೂ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಲವು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವರೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಇವರಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಿಭೆ ಹಲವರಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ರಾಜರ ಅತಿಥಿಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಬಡವನ ಜೋಪಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಘನವಿದ್ವಾಂಸರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಬೆರೆಯುವರು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ನಿರಕ್ಷರಕುಕ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಇರುವರು. ಪ್ರೌಢ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ, ಪತಿತನೆಂದು ತಿಳಿದ ಚಂಡಾಲನೊಡನೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ವೃಷ್ಟಾನ್ನ ರಾಜರುಗಳಿಂದ ಪಾದಪೂಜೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ತಿರಸ್ಕಾರ, ಅವಮಾನ, ಉಪವಾಸ. ಅಂತೂ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಬಡವನ ಗುಡಿಸಿಲಿನವರೆಗೆ, ಪಂಡಿತರಿಂದ ಪಾಮರನವರೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಹಿಂದೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ, ದಾನಕ್ಕೆ, ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತವರೂರಾದ ಭರತಖಂಡ ಇಂದು ಭಿಕ್ಷಾರಿಗಳ, ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕೊಂಪೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ಹೃದಯ ಕರಗಿತು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಭರತಖಂಡವನ್ನು ಪುನಃ ಮೇಲೆತ್ತಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯೊಂದು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು.

ಮೊದಲು ಗಯೆಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಶಿ ವಿಶ್ವನಾಥನ ದರ್ಶನ. ಅಲ್ಲಿ ಹಲವು ದಿನಗಳು ಇದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಇವರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಕಪಿಸೇನೆ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತು. ಇವರು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹತ್ತಿರಿದ್ದ ಒಬ್ಬನು ಕಪಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಅಂಜಬೇಡಿ ಎಂದನು. ಇವರು ತಕ್ಷಣವೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದೊಡನೆಯೆ ಕಪಿಸೇನೆ ಪಲಾಯನವಾಯಿತು. ಅವರು ನಂತರ ಇದನ್ನೆ ತಮ್ಮ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು :- ಕಷ್ಟವನ್ನು, ಮೂರ್ಖರನ್ನು, ಸಾವನ್ನು, ಸೋಲನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕು. ಆಗಮಾತ್ರ ಅವುಗಳು ಓಡಿಹೋಗುವುವು.

ಅನಂತರ ಆಗ್ರಾಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಷಾಜಹಾನನ ಪ್ರೇಮದ ಕಾಣಿಕೆ

ತಾಜಮಹಲ್. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ “ಇದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚದುರ ಅಂಗುಲವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಹಲವು ದಿನಗಳು ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ” ಎಂದರು. ಇವರು ಬರಿಯ ಯತಿಗಳಲ್ಲ. ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವರಲ್ಲೂ ತನ್ಮಯರಾಗಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಬೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೆಲವುಕಾಲ ತಾನಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಆಹಾರ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲದೆ ತಾವು ಏನನ್ನೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪವಾಡಿಕೊಂಡರು. ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ನಡೆದು ಸಾಕಾಗುತ್ತ. ಜೊತೆಗೆ ಮಳೆ ಬೀರೆ ಬಂದಿತ್ತು. ತುಂಬಾ ಹಸಿವು. ದೇವರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಯಾರೋ ಬಂದು ಊಟವಾಡಿ ಎಂದು ಆಹಾರವನ್ನು ತಂದರು! ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಇದು ಭಗವಂತನ ಲೀಲೆ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಪುನಃ ೧೮೮೮ ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದರು.

ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಇದ್ದ ಮೇಲೆ ಭರತಖಂಡವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾದೇವಿಯವರ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಗುರುಭಾಯಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳದೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರು. ಅನಂತರ ಇವರ ಸುದ್ದಿ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದುದು ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದಮೇಲೆ.

ಆಳ್ವಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜ ಮಂಗಳಸಿಂಗರನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಆತನಿಗೆ ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆ ಮುಂತಾದವಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಟುವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು, ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದ ಮಂಗಳಸಿಂಗರ ತಂದೆಯ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆದು ಅದರಮೇಲೆ ಉಗುಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಇದೇನು ಸನ್ಯಾಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನಲ್ಲ ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆತನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಂಗಳಸಿಂಗರಿಗೆ ಹೀಗೆಂದರು : “ ಭಾವಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಸೇರಿದ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಆದರೂ ಈತನು ನಾಚುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಜ್ಞಾಪಕವನ್ನು ತರುವುದು. ಹಾಗೆ, ವಿಗ್ರಹವೇ ದೇವರಲ್ಲ. ಆದರೆ ದೇವರ ನೆನಪನ್ನು ತರುವುದು. ವಿಗ್ರಹದ ಮೂಲಕ

ವಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತೇವೆಯೆ ಹೊರತು, ಎಲೆ ಕಲ್ಲೆ! ಎಲೆ ಮಣ್ಣೆ! ನನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಬೇಡುವುದಿಲ್ಲ.” ಹಲವು ಊರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಖೇತ್ರಿಗೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜರು ಇವರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಗಾಯಕಿಯೊಬ್ಬಳು ಹಾಡಿದ ಭಕ್ತಿರಸವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಂತಹ ಹೀನವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವುನೇಳೆ ಉತ್ತಮರೂ ಇರಬಲ್ಲರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ಒಂದುಸಲ ಭಕ್ತರು ಯಾರೊ ಎರಡನೆ ತರಗತಿಯ ಟೆಕೀಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಟ್ಟು ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ತಾವಾಗಿ ಯಾರನ್ನೂ ಏನೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದೇ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಾವಾಡಿಯವನು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು ಹೊರಗೆ ಬಿಸಲಿನ ರ್ಪುಳ. ಇವನು ಒಳಗೆ ತಂಪಾದ ಪಾನಕ ಮಾಡಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಜೊತೆಗೆ ರುಚಿರುಚಿಯಾದ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಸಪ್ತೆ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ “ ನೀನು ಏತಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಂಪಾದನೆಮಾಡಿ ನನ್ನಂತೆ ಸುಖವಾಗಿರಬಾರದು ” ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಸ್ವೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದರು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಎರಡು ದಿನದಿಂದಲೂ ಊಟಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಮಿಠಾಯಿ ಮಾರುವನು ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ತಿಂಡಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ನೀರನ್ನೂ ಇಟ್ಟು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಇವರಿಗೆ ತಂದನು! ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಯಾರಿಗೋ ಇವನು ತಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಿಠಾಯಿ ಯವನು “ ತಾನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ರಾಮನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬನು ಉಪವಾಸವಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಬೇಗ ಅವನಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.” ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಿತು. ದೇವರ ದಯೆ ಎಷ್ಟು ಅಪಾರವಾದುದೆಂದು ಎಣಿಸಿದರು. ಯಾವನು ದೇವರನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿರುವನು. ಇದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿತು.

ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದೇ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನವರು ಇದ್ದರು. ಇವರು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು ಸಾಧಾರಣ ಭಿಕ್ಷುಕನೆಂದು ತಿಳಿದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಮುಂದಿನ ಸ್ಟೇಷನ್ ಬಂದಾಗ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೊರಗೆ ಕೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನವರು ಈ ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬೇರೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡರು. “ ನೀನು ಏತಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದೆ ನಾವು ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ?” ಎಂದರು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು “ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಮೂರ್ಖರನ್ನು ನೋಡುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲಲ್ಲ” ಎಂದರು.

ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಮೈಸೂರಿಗೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ಈಗಿನ ಮಹಾರಾಜರ ತಾತಂದಿರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಅವರ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ದಿವಾನರು. ಅವರೇ ನೊದಲು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಒಂದು ದಿನ ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಇರುವಾಗ ಮಹಾರಾಜರು “ ಏನು ಸ್ವಾಮಿಜಿ ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರದವರು ಹೇಗೆ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು “ ನಿಮ್ಮದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮನಸ್ಸು. ಆದರೆ ನೀವು ಪರಿವಾರದವರಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಿರಿ. ಪರಿವಾರ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಪರಿವಾರವೆ” ಎಂದರು. “ ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಜಿ ನನ್ನ ದಿವಾನರಾದರೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಮತ್ತು ನಂಬಿಕಸ್ಥರು” ಎಂದರು ಮಹಾರಾಜರು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು “ ದಿವಾನರು ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ದುಡ್ಡನ್ನು ಕಸಿದು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೆ ಕೊಡುವರು” ಎಂದರು. ಮಹಾರಾಜರು ಅವರನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಕರೆದು “ ನೀವು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಬರಬಹುದು” ಎಂದರು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು “ ಏನು! ನಿಜವಾದ ಸನ್ಯಾಸಿ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಅಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವನೆ” ಎಂದರು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಮೈಸೂರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಸಂದೇಶವನ್ನು ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಫೋನೋಗ್ರಾಫಿನ ರಿಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋದರು.

ಹಲವು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಮದರಾಸಿಗೆ ಬಂದರು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ

ಧರ್ಮಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನ ಒಂದನ್ನು ನಡೆಸುವರು ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಹಬ್ಬಿತು. ಹಲವು ಭಕ್ತರು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಎಂದರು. ಇವರು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡರು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಖೇತ್ರಿ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗುವಾಗಿತ್ತು. ಇವರು ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಡಗನ್ನು ಹತ್ತಿದರು: ಸಿರೋಫ, ಸಿಂಗಪುರ, ಜಪಾನ್ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹಡಗು ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಚಿಕಾಗೋ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆಯುವುದು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದು ತಿಳಿದರು. ಆಗ ಇನ್ನೂ ಜುಲೈ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನೀರಿನಂತೆ ಹಣ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಂದ ದುಡ್ಡೆಲ್ಲ ಕರಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ತಿಳಿಸುವ ಕಾಲವು ಆಗಲೆ ಮೀರಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದರು. ಮಾತನಾಡುವವರು ಯಾವುದಾದರೂ ಸಂಘದ ಪರವಾಗಿ ಬಂದಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಯಾವ ಸೌಲಭ್ಯವೂ ಅವರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ದೇವರ ಮೇಲೆ ಭಾರ ಹಾಕಿದರು. ಚಿಕಾಗೋ ನಗರದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಾಸ್ಪನ್ನಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟರು.

ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶದ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಆಕೆ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ದಿನಸಕ್ಕೆ ಎರಡು ಪೌಂಡು ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಕೆ ಹಲವರನ್ನು ಕರೆದು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇಂಡಿಯಾದೇಶದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಇವರಿಗೆ ಹಾರವರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ರೈಟರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಇವರನ್ನು ವಿಶ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಕೇಳಿದರು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಮ್ಮನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಯಾವ ಪತ್ರವೂ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದರು. ರೈಟರು ತಾವೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಇವರಿಗೆ ಟಿಕೆಟನ್ನು ತೆಗೆದು ಚಿಕಾಗೋ ನಗರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಆದರೆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟರು. ಚಿಕಾಗೋ ನಗರದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಜನರನ್ನು ವಿಶ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆಯುವ ಜಾಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರೆಲ್ಲ ಜರ್ಮನರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವೆಟ್ಟಿಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅದೊಂದು ಶ್ರೀಮಂತರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳ. ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಊಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಮನೆಗೆ ಭಿಕ್ಷುಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುವನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಯಾರು ಹಾಕುವರು. ಕೆಲವರು ನಿಂದಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ಇಲ್ಲವೆಂದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದರು. ನಡೆದು ಸಾಕಾಗಿ ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಅಂದು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವರು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಬೇಸರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರೆದುರಿಗೆ ಒಂದು ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆ. ಆ ಮನೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಬಂದು “ ನೀವು ಧರ್ಮಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರೆ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರು ಹೌದು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ಈಕೆ ಅವರನ್ನು ಒಳಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದಳು. ತಾನೂ ಕೂಡ ವಿಶ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದೂ ಆಗ ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ವಿಶ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯಾದಿಂದ ಬಂದ ಹಲವರು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಶಾರದೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಮಿಸಿ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಪರವಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ವೈಶಾಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದರು. ವೇದಾಂತದ ಗಹನ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. “ ಹಿಂದುವು ಒಂದು ಜಾತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದು ಜಾತಿಗೆ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆಯಾ ಮತದವರು ಆಯಾ ಮತದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು. ವೇದಾಂತ ಒಂದು ತತ್ತ್ವ, ಮತವಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕ್ರೈಸ್ತನು ಉತ್ತಮ ಕ್ರೈಸ್ತನಾಗುವನು. ಹಿಂದುವು ಉತ್ತಮ ಹಿಂದುವಾಗುವನು. ಬೌದ್ಧನು ಉತ್ತಮ ಬೌದ್ಧನಾಗುವನು ; ಮತ್ತೊಂದು ಜಾತಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು

ಹಿಂದೂಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ. ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸೌಹಾರ್ದದಿಂದ ಬಾಳಬಹುದು. ಹಿಂದುವು ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಹರಿಸಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಬಂದ, ಈಗ ಇರುವ, ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶದ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಇವರು ಗೌರವಿಸುವರು” ಎಂದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಇವರ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮನಸೋತರು. ಯಾವಾಗ ಇವರು ಮಾತನಾಡಲು ನೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ನಿಂತರೂ ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಸುರಿಮುಳೆ! ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಅಂದಿನಿಂದ ಇವರನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಹಲವು ಜನರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ನಿರಸವಾಗಿ, ಜನರು ಮೇಲೇಳಲು ಮೊದಲುಮಾಡಿದಾಗ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಕೊನೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದೊಡನೆಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಕೀರ್ತಿ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಿತು. ಅವರ ಬಡತನ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಇವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ನಾನು ತಾನೆಂದು ಮುಂದೆ ಬಂದರು.

ಭಾರತೀಯ ಸನ್ಯಾಸಿಯೊಬ್ಬನು ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿರುವನು ಎಂದು ಭರತಖಂಡದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಚಾರ ವಾಯಿತು. ಹಲವರು ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಅಭಿನಂದನ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಜನರು ಕೊಡುವ ಕೀರ್ತಿ ಗೌರವಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಭರತಖಂಡವನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಗುರಿ. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಾರಿದರು. ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಂತಹ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಿದರೆ ಎಂತಹ ಹೇಡಿಯ ರಕ್ತವಾದರೂ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಕುದಿಯುವುದು.

ಮೂರು ವರುಷ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ೧೮೯೬ ರಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು. ಮೊದಲು ಕಾಲಿಟ್ಟುದು ಕೊಲಂಬೊ ನಗರದಲ್ಲಿ. ಕೊಲಂಬೊದಿಂದ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯವರೆಗೆ ಜನರು ತೋರಿಸಿದ ಆದರ ಗೌರವಗಳು ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಯಾವ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೂ ಹಿಂದೆ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ರಾಜರುಗಳು, ಶ್ರೀಮಂತರು, ದೀನರು, ದರಿದ್ರರು, ಇವರು ಕುಳಿತ ಗಾಡಿಯನ್ನು

ಎಳೆದರು. ಇವರ ಪಾದಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರು. ಆರತಿ ಎತ್ತಿದರು, ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ಆದರೂ ಇವರು ಹಿಂದಿನ ನಿಗದಿ ಸ್ವಾಮಿವಿವೇಕಾನಂದರೇ. ಕೀರ್ತಿ, ಗೌರವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಪರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರ ಪಾದತಳಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಧನ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸುವುದು ಸುಲಭ. ಅದನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ನನಗೆ ಬಂದ ಕೀರ್ತಿ ಗೌರವಗಳಲ್ಲಿ ನೂರನೆ ಒಂದು ಪಾಲು ಸಾಧಾರಣ ಮ್ಯನುಷನಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅವನ ತಲೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರೆ ಅನಂತರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಆಗಿನ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಸಂಜೀವಿನಿ ಇದೆ. ಜನರ ಗಮನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಗತವೈಭವದ ಕಡೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಬರುವ ಹಿಂದಿನ ವೈಭವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ ಒಂದು ಪ್ರಚಂಡ ಸುಳಿಗಾಳಿಯಂತೆ ಸಂಚರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಯುವಕರು, ವಿದ್ಯಾವಂತರು, ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು ಹಲವರು ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರು. ಭರತಖಂಡದ ನಾನಾಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆದರು. ಸಂಘದ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಮುಕ್ತಿ ಜತೆಗೆ ಜಗದ ಹಿತ ಎಂಬ ಅದರ್ಶವನ್ನು ಇಟ್ಟರು. ಆಧುನಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಿಂದಿನ ತ್ಯಾಗ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಬಿಡದ ಒಂದು ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳ ಸೇನೆ ಇವರ ಸನ್ಯಾಸಿ ಶಿಷ್ಯರು. ಅವರು ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ನುರಿತರಬೇಕು. ದೀರ್ಘ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವರಾಗಿರಬೇಕು. ಎಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು. ಮೇಲು ಕೀಳೆಂಬ ಭಾವನೆ ಇರಕೂಡದು. ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದಾಗ ಅಪಾಯ ಸಾವು ಸೋಲು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರಾಸಕ್ತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕು.

ಪರೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಅಶಕ್ತವೋಷಕಾಲಯಗಳು, ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಾಲಯಗಳು ಮುಂತಾದವನ್ನು ತೆರೆದರು. ಅನ್ನದಾನ, ವಿದ್ಯಾದಾನ, ಜ್ಞಾನದಾನಗಳ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸುಕೊಟ್ಟರು. ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಭಗವಂತನ ಸೇವೆ ಎಂದು ಮಾಡಿ ಎಂದರು. ಜಗತ್ತಿನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಬೇಡಿ. ಜಗತ್ತು ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗಾಗಿ

ಕಾಯುತ್ಥಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿ. ದೇವರು ಹಲವು ರೂಪು ಧರಿಸಿಬರುವನು, ದುರುಳನಂತೆ ಬರುವನು, ಪಾಪಿಯಂತೆ ಬರುವನು, ದರಿದ್ರನಂತೆ ಬರುವನು, ರೋಗಿಯಂತೆ ಬರುವನು, ಮೂರ್ಖನಂತೆ ಬರುವನು. ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ. ಆದರೆ ಯಾವ ಫಲವನ್ನು ಆಶಿಸಬೇಡಿ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ಮಲವಾಗುವುದು. ನಿರ್ಮಲವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಕಾಣುವುದು. ಜ್ಞಾನಯೋಗ, ರಾಜಯೋಗ, ಭಕ್ತಿಯೋಗ, ಕರ್ಮಯೋಗದಮೇಲೆ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ದೇಶಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಾರಿದರು. ಅವರ ಕೆಲವು ಭಾವಗಳು ಮುಂದೆ ಬರುವುದು.

* * * * *

ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿರುವ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ ದೇವರುಗಳನ್ನು ನೀವು ನಂಬಿದರೂ ಕೊನೆಗೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ನೊವಲು ಆತ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ, ಅದರಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿ.

ಜಗದ ಇತಿಹಾಸ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದ ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವರ ಆತ್ಮಕಥೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಡೀ ಜನಾಂಗ ಕೇಳುವುದು. ಅವರು ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಈ ಶಕ್ತಿಯಮೂಲ ಆತ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ.

ಯಾರಿಗೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲವೋ ಅವರನ್ನು ನಾಸ್ತಿಕನೆಂದು ಹಿಂದಿನ ಧರ್ಮ ಸಾರಿತು. ಇಂದಿನ ಧರ್ಮ ಯಾರಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲವೋ ಅವರನ್ನು ನಾಸ್ತಿಕರೆನ್ನುವುದು.

ನಿಮ್ಮ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀವು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ನೀವು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿರಿ. ಉಳಿದವರ ಮುಕ್ತಿಗೆ ನಾವು ಕಾತುರರಾಗಬೇಕು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಾಗ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲು.

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸಾಯುತ್ತಿರುವರೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರ ಶ್ರಮದಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆದು ಅವರಿಗೆ ಮರುಗದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾವಂತನನ್ನೂ ನಾನು ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಂದು ನಾಯಿ ನನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಳಿಲ್ಲದೆ ನರಳು

ತ್ತಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆವಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅನ್ನ ನೀಡುವುದೇ ನನ್ನ ಪರಮ ಧರ್ಮ.

ದೇವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ? ದಂದ್ರರು, ದೀನರು, ದುಃಖಿಗಳು ಇವರೆಲ್ಲ ದೇವರಲ್ಲವೆ? ಮೊದಲು ಏತಕ್ಕೆ ನೀವು ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಾರದು? ಗಂಗಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಯನ್ನು ನೀವು ಏತಕ್ಕೆ ತೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ? ಇವರು ನಿಮ್ಮ ದೇವರಾಗಲಿ. ಇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಿ. ಇವರಿಗಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ. ಭಗವಂತನು ನಿಮಗೆ ದಾರಿ ತೋರುವನು.

ಭಗವಂತನು ಕರುಣಾಮಯನಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರೂ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕುಬೇರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುರುಡುಕಾಸೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಮರಳುಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನದಿಗಳು ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಭಿಕಾರಿ ಲಕ್ಷಾರ್ಥಿಶನಾಗುವನು. ಇದೇನು ಬಾಯಿಮಾತೆ ಅಥವಾ ಸತ್ಯವೋ? ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯ.

ಈ ನಮ್ಮ ಬಾಳು ನೀರಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಭೋಗಗಳು ಕ್ಷಣಿಕ. ಆದರೆ ಯಾರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗಾಗಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಅವರು ನಿಜವಾಗಿ ಬದುಕುವರು. ಉಳಿದವರು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಸತ್ತಂತೆ.

ಕೆಲಸ ಯಾವುದೂ ಲೌಕಿಕವಲ್ಲ. ಕೆಲಸವೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಒಂದು ಪೂಜೆ.

ಅಂಜಿಕೆ ಬೇಡ. ಬೇಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಧೈರ್ಯವಿರಲಿ. ಭಗವಂತ ನನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಬೇಕು. ಜಗನ್ಮಯಿಯ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತರು ವಜ್ರದಂತೆ ಅಭೇದ್ಯರು. ಸಿಂಹದಂತೆ ಕೆಚ್ಚಿದೆಯವರು. ಅವರ ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೆ ಪುಡಿಪುಡಿಯಾದರೂ ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಂಜುವುದಿಲ್ಲ. ಜಗನ್ಮಾತೆ ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ. ಆಕೆಯನ್ನು ಗೋಗರೆಯಬೇಡಿ. ಸರ್ವಶಕ್ತಿಮಯಿ ಅವಳು. ಇದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಡಿ. ಅವಳು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಕಲ್ಲಿನಿಂದಲೂ ವಿರಾಧಿವೀರರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಬಲ್ಲಳು.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಅಳುನೋರೆಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಆಗದು, ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಿ. ಸವೈಯ ಮುಖವಾಗಿದ್ದರೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಪ್ರತಿ ಯೊಬ್ಬರ ಹೆಗಲಮೇಲೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುಃಖದ ಹೊರೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು

ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಲು ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ? ಅಳುನೋರೆ ಒಂದು ಜಾಡ್ಯ. ಅದನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹರಡಬೇಡಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜೀವನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜೀವಿಗೂ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ವರ. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬೇಡಿ. ಸಾಹಸದಿಂದ ಬಾಳಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಾಳಿ, ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬಾಳಿ.

ನಾವು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದವರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಭಗವಂತನ ಮಕ್ಕಳು ನಾವು. ನಾವೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಹೋದರೆ ಇನ್ನಾರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ಮಹಾಶಕ್ತಿ ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಓದುವುದೆಂದರೆ ಹೇಡಿ ವೀರನಾಗುವನು, ಕಷ್ಟದ ಹೊರೆ ನಮ್ಮ ಹೆಗಲಿನಿಂದ ಜಾರುವುದು. ದುಃಖ ಮಾಯವಾಗುವುದು. ಕಣ್ಣೀರು ಆರುವುದು. ಎಂತಹ ನಾಸ್ತಿಕನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ದೈವಭಕ್ತಿ ಉದ್ದೀಪನವಾಗುವುದು.

ಯಾವ ಒಂದು ಮಹಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೋ ಅದನ್ನು ವೀರಶಿಷ್ಯರು ಸಾಧಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ದುಡಿದರು. ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ನವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಾರಿದರು.

ಸ್ವಾಮಿಜಿಯವರಿಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತು ವರುಷ ತುಂಬಿತು. ವಿರಾಮವಿಲ್ಲದ ದುಡಿತದಿಂದ ದೇಹ ಬಾಡಿತು. ೧೯೦೨ ನೆ ಜುಲೈ ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಾರೀಖು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯರಾದರು. ಎಂತಹ ಜೀವನ ಅವರದು! ಎಷ್ಟು ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ! ಅವರು ದುಡಿದದ್ದು ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ವರುಷಗಳು. ಆದರೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಮಲಗಿದ್ದ ಭರತಖಂಡವನ್ನು ಹೀಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು: ಭಾರತಾಂಬೆ ಬಂಜೆ ಯಾಗಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಹೇಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈಗಲೂ ನೀಡುತ್ತಿರುವಳು. ಮುಂದೆಯೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ನೀಡುವಳು. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಜನಾಂಗವಲ್ಲ ನಾವು. ದೊಡ್ಡ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಅಸ್ತಿ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಾರತೀಯನು ಅನ್ಯರೆದುರಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಬೇಕಾಗಲ್ಲ. ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ತಲೆ ಎತ್ತಬೇಕು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಜನಾಂಗಕ್ಕೇ ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಬಾಳಿದರೆ ಹೀಗೆ.

11ಡದಂ೩,

ರು

ವರುಷ ಬದುಕಿದರೆ ಬಂತೆ ಭಾಗ್ಯ! ಹುಟ್ಟಿದವರು ಎಂದಾದರೂ ಸಾಯಲೇ ಬೇಕು. ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬಾರದೆ ಬಿಸುಟ ಕಬ್ಬಿಣವೂ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿದು ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾಗುವುದು. ನೇಗಲಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣವೂ ಸಮೆದು ಕೊನೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಪಾಲಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಬಾಳನ್ನು ಸಾಹಸದಿಂದ ಸೇವೆಯಿಂದ ಸಮೆಸಬೇಕು ಎಂದರು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು.

